

POSTANOWIENIE

Dnia 14 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Czubik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Grzegorz Pastuszko

SSN Maria Szczepaniec

w sprawie ze skargi M. G.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Katowicach w sprawie o sygn.
III AUa 703/23,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Katowicach

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 14 maja 2025 r.,

oddala skargę.

D.Z.

Grzegorz Pastuszko Paweł Czubik Maria Szczepaniec

UZASADNIENIE

Pismem z ... kwietnia 2025 r. M. G. (dalej: „Skarżący”), reprezentowany
przez pełnomocnika z urzędu, złożył skargę na przewlekłość postępowania Sądu
Apelacyjnego w Katowicach w sprawie III AUa 703/23, wnosząc o:

1. stwierdzenie, że w ww. postępowaniu nastąpiła przewlekłość postępowania;
2. przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz Skarżącego 10 000 zł;
3. zobowiązanie Sądu Apelacyjnego w Katowicach do rozpoznania niniejszej
sprawy w terminie 4 miesięcy od rozpoznania skargi;

4. przyznanie na rzecz pełnomocnika z urzędu od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Katowicach kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej Skarżącemu w toku niniejszego postępowania, wywołanego złożeniem przedmiotowego wniosku, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skargi wskazano m.in., że apelacja od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z 13 kwietnia 2023 r. wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w Katowicach wraz z aktami 30 maja 2023 r. Dnia 8 sierpnia 2023 roku ubezpieczony złożył wniosek o wyznaczenie pełnomocnika z urzędu, który to wniosek został uwzględniony. Dnia 19 października 2023 r. adwokat R. K. został zwolniony od obowiązku zastępowania ubezpieczonego w toku postępowania. ORA w [...] 20 grudnia 2023 r. wyznaczyła dla ubezpieczonego pełnomocnika z urzędu w osobie adwokat D. L. Następnie, pismem procesowym z 17 maja 2024 r., Skarżący działający przez pełnomocnika, wnioskował o przeprowadzenie wskazanych w piśmie dowodów, mających potwierdzić zasadność stanowiska ubezpieczonego. Kolejno, pismem z 14 stycznia 2025 r., złożono dalsze wnioski dowodowe, obejmujące aktualną dokumentację medyczną ubezpieczonego, jak również wniesiono o możliwie niezwłoczne rozpoznanie sprawy. Mimo upływu 3 miesięcy od dnia złożenia ww. pisma, nie zostały podjęte przez Sąd dalsze czynności.

Uwzględniając okres konieczny na doręczenie odpisu apelacji oraz postępowanie związane z wyznaczeniem pełnomocnika z urzędu, należy wskazać, że od początku roku 2024, a więc przez okres ok. 1 roku i 3 miesięcy, istniała możliwość nadania sprawie dalszego biegu, co jednak nie zostało uczynione. Skarżący wnioskował o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych, a czas na ich ewentualne sporządzenie oznaczać będzie dalsze co najmniej kilkumiesięczne oczekiwanie.

Mając na uwadze, że postępowania wpadkowe zostały ukończone ponad rok temu, to po upływie 2 lat od złożenia apelacji w niniejszej sprawie nadal nie będzie ukończone postępowanie dowodowe, a uwzględnwszy czas konieczny na wydanie wyroku, okres ten będzie ulegać dalszemu przedłużeniu. Skarżący, z uwagi na swój stan zdrowia, obawia się, że nie dożyje rozstrzygnięcia sprawy przez Sąd Apelacyjny.

Pismem z ... maja 2025 r. Prezes Sądu Apelacyjnego w Katowicach zgłosił swój udział w sprawie oraz wniosł o oddalenie skargi w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1725; dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania (art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość).

O przewlekłości postępowania można mówić zarówno wtedy, gdy sąd nie podejmuje żadnych czynności, jak i wtedy, gdy je podejmuje, ale są one nieprawidłowe i w ich następstwie dochodzi do zwłoki w rozpatrzeniu sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 24 lutego 2016 r., III SPP 53/15). Na znaczenie sprawnego rozstrzygania sporów sądowych, jako jednego z elementów zagwarantowanego konstytucyjnie prawa do sądu, zwraca się uwagę w literaturze (S. *Pikulski*, J. *Szczechowicz*, *Ludzki wymiar prawa a przewlekłość postępowania sądowego* (w:) *Księga Jubileuszowa Profesora Tadeusza Jasudowicza*, Toruń 2004, s. 353 i n.).

W dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmowano, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku beczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06 oraz z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06). Jednocześnie jednak ugruntowane jest stanowisko, że przewlekłość jest pojęciem odnoszącym się do konkretnego zdarzenia, które po wnikliwej analizie należałoby uznać za nadmiernie rozciągnięte w czasie i niezasadnie przedłużające się (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 21 kwietnia 2021 r., I NSP 20/21, oraz z 15 listopada 2022 r., I NSP 322/22). Powyższe oznacza, że standard ochrony prawa do rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki ma charakter zindywidualizowany (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21; z 14 września 2022 r., I NSP 251/22; z 15 listopada 2022 r., I NSP 322/22). Co do zasady więc przewlekłość jest pojęciem względnym i zawsze musi być odnoszona do konkretnych realiów sprawy i przyjętego trybu postępowania. Należy także nadmienić, że jedynie nadmierne odstępstwa od czasu koniecznego do wykonania określonych czynności sądowych, prac i procedur mogą być uznawane za tworzące stan nieuzasadnionej zwłoki (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 13 lipca 2017 r., III SPP 33/17; z 21 kwietnia 2021 r., I NSP 20/21).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, stwierdzić należy, że nie naruszono w niej prawa do sądu w aspekcie rozpoznania sprawy bez

nieuzasadnionej zwłoki. Bezspornym faktem jest, że akta sprawy wraz z apelacją Skarżącego wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Katowicach 30 maja 2023 r. (k. 115 akt sądowych). Sąd dokonał w sprawie licznych czynności, m.in. wylosował skład sędziowski (k. 118 akt sądowych) czy doręczył odpis apelacji stronie przeciwnej (k. 119-120 akt sądowych). Następnie przeprowadzono rozległe postępowanie wpadkowe w zakresie ustanowienia dla Skarżącego pełnomocnika z urzędu. Sąd wydawał postanowienia, m.in. 11 września 2023 r., 19 października 2023 r. oraz 13 grudnia 2023 r. Doszło do zmian w zakresie pełnomocnika przydzielonego Skarżącemu z urzędu. Wreszcie na wniosek pełnomocnika Skarżącego, Sąd postanowił dopuścić dowód z opinii zespołu biegłych sądowych (k. 202-203 akt sądowych).

Analiza powyższej sekwencji zdarzeń (czynności procesowych) skutkuje stwierdzeniem, że od chwili wpływu sprawy do Sądu Apelacyjnego w Katowicach (30 maja 2023 r.) do dnia dzisiejszego upłynęły prawie 2 lata. Trzeba jednak z całą mocą podkreślić, że Sąd Apelacyjny wykazuje się w postępowaniu dużą aktywnością. Przeprowadzono postępowanie w sprawie wyznaczenia pełnomocnika z urzędu, trwa postępowanie dowodowe. Całokształt okoliczności sprawy przesądza o braku beczynności Sądu Apelacyjnego i skutkuje oddaleniem skargi wraz z wszystkimi jej wnioskami szczegółowymi. Dotyczy to także wniosku pełnomocnika wyznaczonego z urzędu o przyznanie mu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej. W warunkach całkowitej bezzasadności skargi, Sąd Najwyższy w składzie orzekającym, zdecydował o oddaleniu także tego wniosku.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość, orzekł jak w sentencji postanowienia.

Grzegorz Pastuszko Paweł Czubik Maria Szczepaniec

D.Z.

[r.g.]